

Utdrag ur protokollen, förda vid
Konkordia-Förbundets årsmöten
1889

UTDRAG ur protokollen, förda vid Konkordia-Förbundets årsmöten 1889, innehållande mötenas uttalanden angående grunderna för bortgifvandet af Förbundets blifvande stipendier.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Konkordia föreningens i Uleåborg årsmöte, å svenska lyceet, lördagen den 9 Mars 1889.

§ 4.

Sekreteraren uppläste Centralstyrelsens cirkulär N:o 3 af den 24 April 1888 angående fördelning af stipendier; äfven upplästes ordförandens för Wiborgs filial hit ankomna skrifvelse i samma syfte.

Saken upptogs till diskussion och Fru Doktorinnan E. v. Fieandt begärde ordet och framlade följande förslag: Att totalsumman skulle delas i lika stora delar, en del för hvarje län. I det fall, att uti länet för året ej fanns en lämplig stipendiat, kunde Centralstyrelsen använda denna del efter godtfinnande.

Fru L. Hällfors tillägger härtill: De olika Filialstyrelserna skulle sålunda ega rätt att bestämma om fördelningen af den länet tillfallande summan.

Fröken Fogelholm förenar sig i de föregående talarenes förslag, såsom godt och rättvist, om blott Centralstyrelsen ej anser att ett större bidrag medför större dispositionsrätt.

Fru Öfverstinnan S. Gahmberg anmärkte, att uti ett förbund det vanliga finnes flera inbetalningskategorier, men medlemmarna äro därför lika berättigade om äfven inbetalningarna, varit olika, och kunde man ju betrakta Konkordia föreningen i sin helhet från samma synpunkt.

Mötet enades om att denna § ej ännu borde definitivt afgöras, emedan den är af mycken vikt och det vore önskligt att densamma kunde blifva grundligt diskuterad och moget öfverlagd, då det ännu fortgår lång tid innan den behöfver komma i verkställighet.

Olga Slottsberg.

Utdrag ur protokollet, fördt å stadshuset i Wasa vid allmänt sammanträde af de inom Wasa län bosatta medlemmarne af Konkordia, förbund för qvinnostipendier, lördagen den 9 Mars 1889.

§ 3.

Till följd af Centralstyrelsens uppmaning att mötet måtte uttala sig angående såväl ett af Filialstyrelsen i Wiborg väckt förslag om att hvarje län i tur skulle blifva delaktigt af stipendium, som Centralstyrelsens förslag att hvarje filial årligen egde rekommendera två till erhållande af stipendium och att sedan bland dessa 16 kandidater stipendiaterna borde utses, hade Filialstyrelsen i Wasa anhållit att agenterna ville inhemta och meddela medlemmarnes å hvarje ort mening härutinnan. Af de inkomna svaren erfors att i Kristinestad samtliga derboende medlemmar af förbundet anslutit sig till Wiborgs filials förslag; att i Gamlakarleby åsigterna varit delade, i det en del hyllade Wiborgs filials åsigt, då en annan del deremot höll före att storleken af stipendierna borde blifva sådan, att en person från hvarje län finge ett stipendium; i Nykarleby och Jakobstad hade åter medlemmarne anslutit sig till Centralstyrelsens förslag.

Efter någon diskussion förenade sig de närvarande om följande yttrande: mötet finner sig mest tilltaladt af Centralstyrelsens förslag, men vill som en önskan uttala, att såvidt möjligt de olika landsdelarnes intressen måtte vid utdelandet af stipendierna tillgodoses. Enär frågan emellertid synes mötet nog litet förberedd, föreslår mötet att definitivt beslut ännu detta år icke fattas, utan tid lemnas för de olika åsigterna att stadga sig.

Utdragets riktighet intygar:

Anni Kurtén.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Konkordia-förbundets uppskjutna årsmöte i Kuopio, den 12 mars 1889.

Centralstyrelsens cirkulär af den 24 April 1888 upplästes och diskuterades. Mötet ansåg bättre gifva tvänne stipendier till tvänne län i tur, jämte tvänne till Nyland årligen, än att de mest kompetenta bland ett obegränsadt antal sökande skulle erhålla stipendierna; då antagligen de mest kompetenta alltid vore att finna bland de lyckligare lottade Nyländingarna. För öfrigt ansågs frågan vara för tidigt väckt, då stipendie-utdelningen tillsvidare är endast en framtidens fråga.

Selma Backlund.

Ordförande.

Hanna Lignell.

Utdrag ur protokollet vid Konkordia-förbundets filialafdelnings årsmöte i St Michel den 9 Mars 1889.

§ 4.

Samtliga närvarande medlemmar förenade sig om att antaga Centralstyrelsens förslag angående stipendiernas utdelande sålunda: att de olika Filialstyrelserna skulle årligen rekommendera två, högst tre de mest kompetenta stipendiater att täfla om de för året lediga anslagna stipendierna.

Alexandra Antell.

A. Gadolin.

Sekr.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Konkordia-förbundets filials i Tavastehus län årsmöte den 9 Mars 1889.

§ 4.

Härefter upptogs till diskussion frågan derom, på hvad sätt förbundets medlemmar i landsorten lämpligast kunde beredas större inflytande, än förbundets stadgar i deras nuvarande lydelse medgifva, vid utdelande af stipendier.

Då Filialens samtliga närvarande medlemmar enhälligt omfattade den mening, att större vikt låge på stipendiernas utdelande hvarje gång åt de mest värdiga och förtjenta, än derpå, att de olika lokala intressena tillgodosåges, fann Filialen hvarken det af Wiborgs läns filial framställda förslaget eller Centralstyrelsens motförslag antagligt. Emot förstnämnda förslag ansåg Filialen kunna anmärkas att, om detsamma antoges, det de flesta gånger kunde inträffa att mera kompetenta och förtjenta personer blefve förbigångna till förmon för mindre kompetenta, ty med största lätthet kunde ju hända, att inom det län, hvars Filial för året hade att förfoga öfver stipendierna, då icke skulle finnas fullt kompetenta sökande medan i andra län flera sådana skulle finnas.

Centralstyrelsens förslag, hvilket Filialen tillerkände betydligt företräde framför förstnämnda förslag, ansågs dock lida af den brist att Filialerna kunde ibland sina sökande hafva, ena året flera och andra året färre kompetenta personer än det antal Filialen finge rekommendera samt att, såvidt af förslaget framgår, förstärkta Centralstyrelsen ej vore förpligtad, att vid stipendiernas bortgifvande med sådana ihogkomma endast någon af de rekommenderade.

Då emellertid landsortsbefolkningens intresse för Förbundets sträfvanden ansågs stå i direkt förhållande till det inflytande vid stipendiernas bortgifvande, densamma kunde utöfva, ansåg jemväl Filialen, att något borde göras för ökande af detta inflytande. Detta mål skulle, enligt Filialens tanke, enklast och lättast

nås genom sådan förändring af 16 § i föreningens stadgar, att Centralstyrelsen vid stipendiernas bortgifvande skulle förstärkas med tvenne vid Filialernas årsmöten valda ledamöter för hvarje län i stället för med en, som stadgarna nu medgifva.

Tillika borde i stadgarna bestämning införas derom, att såväl dessa förstärkta ledamöter, som den representant, Filialerna enligt § 21 af stadgarna äga utse, skulle, om de äro ifrån landsorten, få sina resekostnader ersatta af förbundets medel. Till undvikande af onödiga kostnader borde i 16 § införas jemväl den förändring, att förstärkta Centralstyrelsen skulle sammanträda omedelbart före eller efter Förbundets årsmöte, i hvilket fall någondera af de ledamöter, hvilka invalts för att förstärka Centralstyrelsen, kunde få i uppdrag att representera Filialen jemväl i det afseende 21 § innehåller.

I händelse ofvannämnda förslag om sättet att öka Filialernas inflytande godkändes, borde förstärkta Centralstyrelsen vara berättigad att fördela stipendierna emellan alla de sökande oberoende af Filialernas rekommendationer, hvilka det oaktadt kunde medföra nytta. Ort och tid förutskrifne.

In fidem protocoll:

A. F. Andersin.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Konkordia-förbundets Åbo filials årsmöte den 9 Mars 1889.

§ 1.

Föredrogs ett utdrag ur Centralstyrelsens cirkulärskrifvelse N:o 3, af den 24 April 1888, så lydande: »Med anledning af väckt förslag å Wiborgs Filials senaste årsmöte om ändring af stadgarne derhän, att de blifvande stipendierna finge åtnjutas af hvarje län i tur, har Centralstyrelsen ansett det vara nödigt att delgifva öfriga Filialer nämnda förslag och underställa frågan pröfning och handläggning vid Filialernas årsmöten nästkommande år. Inom Centralstyrelsen har förslaget från Wiborgs Filial äfven varit under diskussion och hafva Centralens medlemmar enat sig om att framlägga ett nytt förslag i samma syfte. Från hvarje län skulle nemligen Filialstyrelsen bland de sökande rekommendera *ett visst antal*, t. ex. två de mest kompetente stipendiater, att täfla om de för året ledig anslagna stipendierna. Härigenom blefve stipendiernas fördelning underlättad och de olika länens berättigade anspråk snarare tillgodosedda, än om bland ett obegränsadt antal sökande kompetensvilkoren vore de bestämmande».

Härefter upplästes § 2 i Filialstyrelsens protokoll för den 11 Jan. 1889 innehållande förslag till utlåtande i sagda ärende, och beslöt mötet enhälligt, med godkännande af bestyrelsens förslag, att förena sig om den af Centralstyrelsen uttalade åsigten med tillägg att i händelse denna samma åsigt komme

att göra sig gällande vid ett flertal af Filialerna och således ändring af stadgarna komme att ske, förändringen, formulerad i lagstil, skulle underkastas ytterligare pröfning och godkännande af Filialerna.

In i idem:

Sigrid Zetterman.

Riktigheten af förestående protokollsutdrag intygar, Åbo, den 18 Mars 1889.

Ernst Römbäck,

Åbo filialens ordförande.

Utdrag ur protokollet, fördt vid de till Nylands läns filial af Konkordia-förbundet hörande medlemmarnas årsmöte den 9 Mars 1889.

§ 3.

Upplästes Centralstyrelsens cirkulär N:o 3 samt de i sammanhang med i föregående § omförmälda fråga stående §§ ur Förbundets stadgar.

Vid den häraf föranledda diskussionen meddelades, att Filialstyrelsen för sin del enhälligt omfattat den åsigt, att Centralstyrelsens förslag i saken icke borde till någon åtgärd föranleda, alldenstund detsamma ej skulle medföra någon förbättring i det af stadgarna föreskrifna tillvägagåendet vid stipendiernas utdelning, och det således vore bäst att låta frågan hvila tills åsigtarna derom hunnit stadga sig.

Vidare framhölls under diskussionen emot såväl Wiborgs filialstyrelsens som Centralstyrelsens förslag att genom dem kompetensen hos de sökande icke komme till sin fulla rätt. Särskildt anmärktes mot det senare att tvänne kandidater från hvarje län vore ett för litet antal för att kompetensen alltid skulle säkerställas. Detta antal borde derföre ökas, exempelvis till 4.

Mötet enade sig om Filialstyrelsens åsigt, att stadgarna tillsvidare borde bibehållas oförändrade. I fall dock en ändring komme i fråga yrkar mötet att antalet kandidater, som hvarje läns Filialstyrelse bör utse bland de stipendiesökande från länet, måtte fastställas till 4.

Enligt uppdrag:

Hanna Ingman.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Wiborgs filials årsmöte den 9 Mars 1889.

§ 2.

Upptogs ånyo till diskussion frågan om en ny § i Stadgarne, ang. lämpligaste sättet för de blifvande stipendiernas fördelning, hvartill initiativ å årsmötet

1888 tagits af Wiborgs filial, och i anledning hvaraf Centralstyrelsen aflåtit ett Cirkulär N:o 3.

I anledning häraf utspann sig en liflig diskussion.

Fröken B. Calonius önskade att Nylands län icke skulle ega något företräde framom de andra länen, utan täfla jämte de öfriga. Gilllade för öfrigt Centralens Cirkulär N:o 3 hvad angår denna fråga, men ville hafva cirkuläret bestämdare och nogare affattadt, emedan detsamma förfaller nog töjbart.

Deri förenade sig Fru N. Godenhjelm och Fröken Anna Wärnhjelm.

Ordföranden medgaf att Nylands län borde hafva litet företräde framom de andra länen, men enade sig med Fröken Calonius hvad Cirkuläret angick. Ansåg denna fråga vara omöjlig att så noga skriftligen framställas, som densamma behöfde. Ville t. ex. att Nylands län skulle få hvarjtjerde stipendium, då de öfriga länen i tur skulle dela med Nylands län. De öfriga vid mötet närvarande förenade sig med ordföranden, dock med en liten skilnad af Fru S. Brunou, som höll det lämpligare att »gifva efter litet» för de öfriga länen; ansåg på så sätt hopp finnas för handen att oftare komma i fråga vid stipendiifördelning. Enhälligt önskade mötet att ingen ny § angående denna fråga i stadgarna blefve antagen förrän frågan ånyo vid nästa årsmöte noga diskuterades, efter det alla de öfriga länen åsigter härom inhemtats; och borde ett nytt bestämdare och noggrannare cirkulär dessförinnan alla länen tillställas för att möjligen frågan på årsmötet 1890 skulle leda till ett för förbundet godt och rättvist resultat om stipendiens utdelning.

In fidem:

Lilli Fabritius.

Ordförande.

UTDRAG ur protokollet, fördt vid Konkordia-Förbundets allmänna årsmöte i Helsingfors den 13 April 1889.

§ 5.

Upplästes protokoll från samtliga Filialers årsmöten den 9 Mars 1889, hvarur bland annat framgick att frågan om grunderna för de blifvande stipendiernas fördelning de olika länen emellan väckt synnerligt intresse och gifvit anledning till olika uttalanden. Uppstod diskussion härutinnan, såsom närslutna diskussionsprotokoll utvisar, och uttalade flere medlemmar den åsigt, att stadgarne icke borde ändras innan någon olägenhet af deras tillämpning visat sig. I motsatt syfte yttrade sig äfvenledes flere, hvilka önskade inrymma större inflytande åt Filialierna vid stipendiernas bortgifvande.

Beslöts med 13 röster mot 11 att icke afgifva något bestämdt uttalande i ärendet, utan skulle diskussionen representera mötets åsichter och jemte Filialernas protokoll till tryck befordras.

Enligt uppdrag:

Fanny Palmén.

Diskussionsprotokoll fördt vid Konkordia Förbundets årsmöte, den 13 April 1889.

Herr *Federley*: I enlighet med de flesta Filialer, som varit ense om att tillsvidare inga förändringar af stadgarna böra ega rum, skulle jag för min del föreslå, att mötet ville ena sig om att frågan skulle för denna gång förfalla. Jag var ej närvarande då årsberättelsen upplästes och hade därför ej reda på att det var meningen att förhandlingarna skola tryckas. För min del skulle jag hålla före, att det ej vore skäl att, förr än något bättre förslag kunnat framställas i saken, göra någon slags ändring i stadgarna. Jag anser det vara ganska farligt att binda sig genom bestämmelser i den ena eller andra riktningen, utan håller jag före att den absoluta kompetensen, hvilken väl borde kunna utrönas genom underrättelser, som man förskaffar sig om de sökande genom Filialstyrelserna

eller på andra praktiska vägar, är den enda riktiga måttstock efter hvilken stipendierna böra utdelas. Man bör ej binda sig vid att utdela stipendier till vissa län i en viss ordning eller till ett visst antal för hvarje år från hvarje län, det kan leda till orättvisa, ty ett år kunna flere kompetente komma från ett län, ett annat år från ett annat, och för min del anser jag den absoluta kompetensen vara den enda riktiga grund för stipendiernas utdelande. Skulle möjligen något mera praktiskt förslag än de nu föreliggande kunna framkastas, så kunde ju detta tagas under diskussion, men att antaga ettdera af de båda förslag, som hittills gjorts, anser jag skulle mera skada än gagna.

Frih. von Alfthan: Det vore skäl att bifoga ett uttalande vid årsmötet, sådant vore icke utan betydelse. Jag anser att Filialerna på en del håll alldeles gått från riktiga hufvudändamålet med föreningens stiftande, som endast afsåg utdelande af stipendier för qvinnor utan att det var tal om några särskilda rättigheter för de olika länen. Hufvudändamålet kan på det mest verksamma sätt vinnas genom att styrelsen har möjligast största handlingsfrihet. Man kan i allmänhet förutsätta att bestyrelsen särskildt satt sig in i saken, att den t. o. m. bättre än den ena eller andra Filialen kan bedöma dessa personers kompetens, och då det står alla Filialer fritt att taga och invälja andra medlemmar i Centralstyrelsen, så anser jag att Filialerna dermed hafva all den makt och myndighet som lämpligen kan komma i fråga för dem. Att en stor korporation blandar sig in i detaljer faller alltid illa ut. Jag tror det vore obetänkt att inskränka bestyrelsens handlingsfrihet och förenar mig därför om hr Federleys förslag. Skulle det i framtiden visa sig att orättvisa blifvit begången, kunna ju då förändringar tagas under ompröfning, men så länge kunna stadgarna få stå sitt prof.

Herr *Holmberg* förenade sig med frih. von Alfthan.

Fröken *Heikel:* I motsats till Herr Federley och Frih. v. Alfthan skulle jag anse en ändring af stadgarna önskvärd. Först därför, att vid stipendie utdelningen Filialerna sjelfva borde hafva ett öfvervägande inflytande att bestämma kompetensen hos de sökande och vidare emedan Centralstyrelsen derigenom lättare kunde fullgöra sin uppgift, och godtycke, så vidt möjligt är, undvikas.

Fru *Godenhjelm* förenade sig med fröken Heikel, att åt Filialerna framdeles skulle inrymmas större inflytande vid stipendieutdelningen.

Fru *Schildt:* Jag tror det vore intet skäl att tänka på ändring af stadgarna. Den som närmare haft att göra med insamlandet af bidrag har nog märkt att man icke är fullkomligt likgiltig för huru dessa medel användas. Då man nu redan märkt olika åsikter angående stipendiernas utdelande, vore det icke lämpligt att nu inkasta nya tvifvel, utan anser jag att stadgarna tills vidare skulle hållas sådana de nu förefinnas.

Fröken *Heikel:* Att nu formulera en ny paragraf i nämnda syfte anser jag vara för tidigt, men saken bör vid ett kommande möte ånyo upptagas och icke uppskjutas tills möjliga orättvisor blifvit begångna.

Fru *Godenhjelm:* Jag anser att frågan borde stå öppen till dess Filialerna

vidare uttalat sig, ty det är deras rättighet, och då de speciellt önskat att frågan icke nu skall afgöras, bör man gå dem till mötes och låta frågan bero till dess den blifvit mera öfvertänkt. Derfor föreslår jag, att vi ej i afton skulle fatta något definitivt beslut; utan, då det redan framgår ur protokollet att Filialernas utlåtanden skola tryckas, böra alla medlemmar först få del af desamma och sedan, — när frågan mognat, — beslut fattas. Ännu är saken alltför omogen, åtminstone för mig.

Herr *Federley*: Jag ville mot fröken Heikel fästa uppmärksamheten vid ett Filialerna icke äro utan inflytande. Det heter i § 16: »Vid bortgifvande af stipendierna, hvilket bör ske kort före årsmötet, förstärkes Centralstyrelsen med vid Filialernas årsmöten årligen valda ledamöter, en för hvarje län». Det är denna förstärkta bestyrelse som bortgifver stipendierna. Då emellertid nu ett förslag blifvit gjordt att förändra stadgarna, om också förslagställaren icke formulerat den önskade förändringen, så vore ändå skäl att omrösta, hvilkendera åsigt som är den gällande och omfattas af majoriteten. Det heter i § 24: Beslut om ändring i dessa stadgar får fattas endast om två tredjedelar af de å årsmötet närvarande derom förena sig, och skall det sålunda fattade beslutet vid ett extra möte, som för ändamålet bör inom två månader derefter utlysas, af en lika majoritet godkännas». Skulle således två tredjedelar af mötet förena sig med fröken Heikel, så vore det riktigt att utlysa nytt möte efter två månader, der om eventuel ändring af stadgarne skulle beslutas. För min del skulle jag hålla på att någon förändring icke är af nöden, men då en annan åsigt här har uttalats, borde väl frågan underkastas omröstning.

Ordföranden påpekade, att fröken Heikel icke framlagt något förslag till ändring utan endast uttalat sig för önskvärdheten af en förändring i syfte att bereda Filialerna ökad inflytande.

Frih. *von Alfthan*: Det synes mig egendomligt att i landsorten uppstått en rörelse, en förmodan, gående i den riktning att Centralstyrelsen i Helsingfors skulle vara på något sätt sinnad att förfördela landsortens intressen. Jag kan ej förstå huru detta uppstått. Finnas några speciella företeelser, som skulle gifvit anledning att tänka så, och låter detta förena sig med föreningens namn? Men om hos en del af föreningens medlemmar i landsorten sådana åsikter gjort sig gällande, vore det bättre att dessa aldrig inträdt i föreningen. Föreningens ändamål är väl af en så allmän och omfattande natur, att man väl bör kunna enas derom, utan att ensidigt se till sin egen orts fördel. Der det gäller frågor af allmänt intresse och högre natur bör denna mindre hänsyn som tillkommer en viss landsdels intresse kunna underordnas denna högre hänsyn till hela landets bästa. Då denna förenings ändamål icke är att tillgodose en bestämd landsorts fördel eller höja qvinnobildningen speciellt i Wasa, i Uleåborgs eller Wiborgs län utan öfverhufvudtaget att befordra qvinnors utbildande till hvarjehanda yrkesfördelning, så synes det lämpligast, att bereda största rum för att detta må i fullaste måtto göra sig gällande, oberoende af om det sker till

den ena eller andra ortens bästa. Jag tror att dessa åskådningar omfattas af ett stort antal af Förbundets medlemmar i landsorten. Finnas åter personer, som bestämdt hålla på en viss orts intressen, så hade det varit lämpligare att de bildat isolerade föreningar och däremot vore egentligen ingenting att invända, om ett större antal stipendier derigenom skulle kunna åstadkommas. Äfven anser jag förslaget om fri resa för medlemmar från Filialerna hit, då det skall afgöras om stipendiernas utdelande, vara olämpligt och blifva allt för dyrt.

Fru *Ingman*: Jag tror Filialerna hafva mycket skäl till sin misstro, att de ej så mycket som Nyland skulle tillgodoses med stipendier. Åtminstone har det blifvit yttradt att Nylands län borde till *först* tillgodoses, och detta är redar en orättvisa som man ej kan förbise. Med afseende å stadgarna tycker jag de ej nu borde förändras, men möjligen i en framtid. Jag ville blott emot frih. von Alfthan framhålla, det jag ej undrar öfver Filialernas fruktan för orättvisa.

Frih. von *Alfthan*: I fråga om fördelningsprinciper skulle jag vilja hafva uttaladt att, om Nylands län och Helsingfors bidragit med 90 % till föreningens insamlade medel, ingen orättvisa sker, om intet enda stipendium skulle utdelas i Nyland på 10 år, hvilket blefve fallet om mera kompetenta personer funnes på annat håll. Det är min enskilda åsigt i saken.

Fröken *Hisinger*: Skulle man ej anse diskussionen afslutad, då alla för- enat sig om att stadgarna skulle blifva oförändrade. Kanske ett möte blir tal- rikare besökt en annan gång, då det genom annonsering blir känt att denna viktiga fråga kommer före.

Diskussionen afslutades och omröstning företogs, såsom ur årsmötets pro- tokoll framgår.

Beslöts med 13 röster mot 11 att icke afgifva något bestämdt uttalande i ärendet, utan skulle diskussionen representera mötets åsichter och jämte Fila- lernas protokoller till tryck befordras.

